

GUIA DOCENT (Curs 2013/2014)

**100254 TEORIA I PRÀCTICA DE LA LITERATURA
COMPARADA**

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Teoria i pràctica de la literatura comparada
Codi	100254
Crèdits ECTS	6
Curs i període en què s'imparteix	Quart curs, segon semestre
Horari	Dimarts i dijous, 10:00-11:30
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres
Llengües	Català

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Meri Torras
Departament	Filologia Espanyola (Àrea de Teoria de la Literatura)
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B11-230
Telèfon (*)	935812340
e-mail	meri.torras@uab.cat
Horari d'atenció	Dimarts i dijous 12:00-13.00

2. Equip docent

Nom professor/a	Meri Torras
Departament	Filologia Espanyola (Àrea de Teoria de la Literatura)
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B11-230
Telèfon (*)	935812340
e-mail	meri.torras@uab.cat
Horari de tutories	Dimarts i dijous 12:00-13.00

3.- Prerequisits

Atès que l'estudiant ha demostrat, mitjançant l'obtenció dels crèdits corresponents a les assignatures de formació bàsica i les obligatòries, haver adquirit les competències bàsiques, haurà de ser capaç d'expressar-se amb correcció oralment i per escrit. Per aquesta raó, els eventuais errors ortogràfics i d'expressió que pogués cometre comportaran un descens de la puntuació en la qualificació final.

Les activitats, pràctiques i treballs presentats a l'assignatura hauran de ser originals i no s'admetrà, sota cap circumstància, el plagiat total o parcial de materials aliens publicats en qualsevol suport. L'eventual presentació de material no original sense indicar-ne adequadament l'origen comportarà, automàticament, la qualificació de suspens (0).

Així mateix, es considera que l'estudiant coneix les normes generals de presentació d'un treball acadèmic. No obstant això, podrà aplicar les normes específiques que pugui indicar-li el professor de l'assignatura, si així ho creu necessari.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

“Teoria i pràctica de la literatura comparada” forma part de la matèria de 24 crèdits “Literatura comparada”. La finalitat de l'assignatura és familiaritzar l'estudiant amb els conceptes, els mètodes i les pràctiques de la literatura comparada. L'estudiant:

- ha de saber quins han estat els plantejaments de les principals escoles comparatistes al llarg de la història;
- ha de ser capaç de descriure i valorar les aportacions de la literatura comparada en àmbits com la historiografia, l'estudi dels gèneres, l'estudi dels temes i les relacions literàries;
- ha de conèixer quines han estat les relacions del comparatisme amb la teoria de la literatura i amb d'altres disciplines, especialment des del canvi de paradigma en els estudis literaris, a partir dels 80s;
- ha de saber quins són els plantejaments de les noves tendències comparatistes, ha de poder explicar què aporten respecte dels antics paradigmes i, finalment, ha d'aprendre a aplicar profitosament els seus principis i mètodes en l'anàlisi cultural de textos d'ordre divers.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència

CE(MLitC)8 Demostrar que coneix els fonaments teòrics bàsics dels principals mètodes i corrents de la literatura i la crítica.

Resultats d'aprenentatge

Resoldre problemes relacionats amb els mètodes d'estudi de diferents literatures.

Competència

CE(MLitC)10 Interpretar i valorar textos literaris i exposar els resultats del procés.

Resultats d'aprenentatge

Explicar les característiques bàsiques dels textos literaris comparats.

Competència

CE(MLitC)11 Interpretar i comprendre articles de publicacions especialitzades.

Resultats d'aprenentatge

Resoldre activitats sobre autors, mètodes i corrents de la literatura comparada.

Competència

CE(MLitC)13 Identificar els conceptes i mètodes propis de cada una de las àrees del comparatisme.

Resultats d'aprenentatge

Analitzar els textos literaris utilitzant els diferents conceptes i mètodes de la literatura comparada.

Competència

CTF1 Comunicar de forma oral i escrita, amb correcció, precisió i claredat, els coneixements adquirits.
CTF2 Desenvolupar habilitats d'aprenentatge autònom.
CTF4 Organitzar el temps i els propis recursos per al treball: dissenyar plans amb establiment de prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació.
CTF5 Analitzar i sintetitzar informació.

Resultats d'aprenentatge

CTF1, CTF2, CTF4, CTF5 Saber realitzar treballs individualment aplicant els coneixements teòrics adquirits, i ser capaç d'enfrontar-se a nous reptes i d'adoptar una postura crítica i innovadora.

6.- Continguts de l'assignatura

Introducció a les bases i als mètodes del comparatisme literari. Breu repàs històric dels diferents enfocaments de la disciplina. Coneixement, reflexió i ús dels conceptes i els mètodes de la literatura comparada en diàleg amb la teoria literària. Anàlisi de textos, qüestions i problemes propis dels estudis literaris des d'un enfocament comparatista i cultural, propi del nou paradigma (des dels 80s).

Temari:

1 Problemes i propostes per a la delimitació de la disciplina. El canvi de paradigma dels estudis literaris

La literatura comparada i les oposicions que han definit la disciplina: nacional/supranacional, unitat/diversitat, local/universal. Àmbits comparatius: supranacionalitat, internacionalitat, universalitat, interdisciplinarietat, diferència. La comparabilitat. La relació de la literatura comparada i la teoria de la literatura. El canvi de paradigma dels anys 80 en els estudis literaris. Els instruments del comparatisme i els seus conceptes claus: intertextualitat, interpretació i valor. L'impacte de les teories de la recepció a les relacions literàries. Els llegats postestructuralistes, marxistes i feministes. Les veus subalternes. Multiplicació i eixamplament dels espais de frontera. La diversificació (dispersió?) de la literatura comparada. Interdisciplinarietat o crítica de les disciplines?

2 Historiografia literària, periodització i comparatisme

Què implica escriure història de la literatura? Pressupòsits de la història literària: les relacions de la història amb el passat, el present, la narrativitat i la ideologia. Història literària nacional i nacionalisme. Història literària general i canon. Criteris de periodització i ordenació històrico-literària. Categories, terminologies i implicacions. La universalitat de la Història. La idea d'evolució. El concepte de genealogia (Foucault). L'arxiu.

3 Les relacions literàries: de la influència a la intertextualitat. la traducció

La noció d'influència i altres conceptes afins. Cap a la superació del concepte d'influència: la intertextualitat. Els límits de l'anàlisi intertextual. Les qüestions de la subjectivitat i l'autoritat en les relacions literàries. La traducció com a fenomen

intertextual. La tirania de l'original. La necessitat indefugible de la reescriptura. Apropiacions degudes: traducció i cànon; traducció i història literària nacional. El protagonisme dels estudis de/sobre la traducció en el comparatisme recent.

4 L'estudi dels gèneres i les formes

Els elements formals i l'objecte literari. La noció de gènere: criteris classificatoris, criteris històrics. Convencions. Gènere i paratextos. La llei del gènere. Estudi d'un cas pràctic.

5 L'estudi dels temes i els motius literaris

La noció de tema i conceptes afins. Les indicacions paratextuals. La temàtica i el comparatisme: estudi supranacional de temes i motius; estudi interdisciplinari de temes i motius. El manteniment i la transformació dels temes: reescriptures. Estudi d'un cas pràctic.

6 El comparatisme i els estudis postcoloniais

L'eurocentrisme dels models tradicionals de comparatisme. Relacions occident/orient. Imperialisme, llengua i literatura. La marca cultural en els mètodes i els instruments d'anàlisi literària. Identitat nacional i literatura comparada. Perills de mitificació precolonial. Multiculturalisme, mestissatge i hibridisme. Anàlisi d'un text.

7 El comparatisme i els estudis de gènere, ètnia i sexualitat.

La crítica de la diferència. La centralitat i la perifèria. Al voltant d'una diferència. Creació, representació i rendibilitat de l'estereotipus. Dinàmiques dins/fora. La irreductibilitat de la diferència. Reivindicacions del prefix RE-. Essencialismes estratègics. Veus subalternes. El perill de la institucionalització. Anàlisi d'un text.

8 El comparatisme i els estudis culturals

La literatura i les altres arts des del comparatisme. Els estudis de cinema i el comparatisme. La cultura popular.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

L'aprenentatge d'aquesta assignatura per part de l'alumne es distribueix de la manera següent:

- Activitats dirigides (30%). Classes magistrals amb suport de TIC i debat en gran grup.
- Activitats supervisades (15%). Presentacions individuals. Recensions o treballs de curs (individuals o en grup) a partir d'una guia per a la seva realització.
- Activitats autònomes (50%). Lectura comprensiva i crítica de textos literaris i teòrics. Realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums.
- Avaluació (5%). Prova escrita

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Classes magistrals amb suport de TIC i debat en gran grup.	45	CE(MLitC)8, 10, 11 i 13 CTF 5
--	----	----------------------------------

Supervisades

Presentacions individuals. Recensions o treballs de curs (individuals o en grup) a partir d'una guia per a la seva realització.	22,5	CE(MLitC) 8, 10 i 11 CTF1, 2, 4
---	------	------------------------------------

Autònomes

Lectura comprensiva i crítica de textos literaris i teòrics. Realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums.	75	CE(MLitC) 10, 11 i 13 CTF 1, 2, 4, 5
--	----	---

8.- Avaluació

L'estudiant:

- Haurà de presentar al llarg del curs *obligatòriament* **dues** lectures a classe (el temps de l'exposició ha de tenir entre 20 i 30 minuts) i guiar-ne el debat posterior. Aquest treball es farà en grup i suposa, junt amb les intervencions a l'aula, un 50% de la nota final.
- Al final de cada tema —i segons el calendari marcat per la professora— haurà de lliurar una ressenya crítica referint-se, completant, desenvolupant o incidint en un o varis dels aspectes apareguts a les lectures o a les discussions suscidades a l'aula. Aquest conjunt de ressenyes crítiques (o diari de curs) constitueix un sistema d'avaluació continuada que val el 50% restant de la nota final. Els estudiants que no el compleixin seguint les directrius i les dates assenyalades hauran de passar a fer, per tal de cobrir aquest 50% de la nota, un examen final.

Es considerarà "No presentat" quan l'estudiant no realitzi cap de les activitats o proves. L'elaboració d'una activitat suposa la voluntat de l'estudiant de ser avaluat en l'assignatura.

ACTIVITATS D'AVUACIÓ	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
----------------------	-------	------------------------

Prova escrita	7,5	CE(MLitC) 8 CTF 1, 5
---------------	-----	-------------------------

9- Bibliografia i enllaços web

BIBLIOGRAFIA GENERAL:

- Anthropos* [monogràfic: Teoría de la literatura y literatura comparada. Actualidad de la expresión literaria], 196 (2002).
- Bassnett, Susan. *Comparative Literature. A Critical Introduction*. Oxford: Blackwell, 1993.
- Bernheimer, Charles. *Comparative Literature in the Age of Multiculturalism*. Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press, 1995.
- Brunel, Pierre y Yves Chevrel. *Précis de Littérature Comparée*. Paris: Puf, 1989.
- Clausen, Christopher. "National Literatures in English: Toward a New Paradigm", *New Literary History*, 25 (1994): 61-72.
- Clüver, Claus. "The Difference of Eight Decades: World Literature and the Demise of National Literatures". *Yearbook of Comparative and general Literature* 35 (1986): 14-24.
- Curtius, Ernst Robert. *Literatura europea y Edad Media latina. Vols. I y II*. México: FCE, 1984.
- Derrida, Jacques. *Universidad sin condición*. Trad. Cristina de Peretti y Paco Vidarte. Madrid: Trotta, 2002.
- Fokkema, Douve W. "La literatura comparada i el nou paradigma", trad. Enric Bou, *Els Marges* 40 (1989): 5-18.
- Gnisci, Armando (ed.). *Introduzione alla letteratura comparata*. Milano: Mondadori, 1999. [traducció castellana de Luigi Giuliani. Barcelona: Crítica, 2002]
- Guillén, Claudio. *Entre lo uno y lo diverso. Introducción a la literatura comparada*. Barcelona: Crítica, 1985.
- Marino, Adrian. *Comparatisme et théorie de la littérature*. Paris: Puf, 1988.
- Remak, Henry H. H. "Comparative Literature. Its definition and Function". *Comparative Literature: Method and Perspective*. Ed. Newton P. Stalknecht. Carbondale: Southern Illinois Press, 1971: 1-57.
- Romero López, Dolores (ed.). *Orientaciones en literatura comparada*. Madrid: Arco libros, 1998.
- Schmeling, Manfred. *Teoría y praxis de la literatura comparada*. Trad. Ignacio Torres Corredor. Barcelona: Alfa, 1984.
- Spivak, Gayatri Ch. *Death of a discipline*. New York: Columbia UP, 2003.

Valdés, Mario J. (ed.) *Toward a Theory of Comparative Literature. Selected papers presented in the Division of theory of Literature at the Xith International Comparative Literature Congress.* New York, Bern, Frankfurt, Paris: Peter Lang, 1990.

Vega, María José y Carbonell, Neus (eds.). *La literatura comparada: principios y métodos.* Madrid: Gredos, 1998. [MANUAL]

Weisstein, Ulrich. *Introducción a la literatura comparada.* Trad. María Teresa Piñel. Barcelona: Planeta, 1975.

Wellek, René y Wallek, Austin. *Teoría literaria.* Madrid: Gredos, 1981.

BIBLIOGRAFIA ESPECÍFICA DE CADA TEMA:

Es precisarà al llarg del curs i es facilitaran dossiers amb les lectures obligatòries.

10.- Programació de l'assignatura

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

ACTIVITATS D'APRENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE